

Maitotilojen talouden benchmark-työkalut

lisalmi 9.4.2019

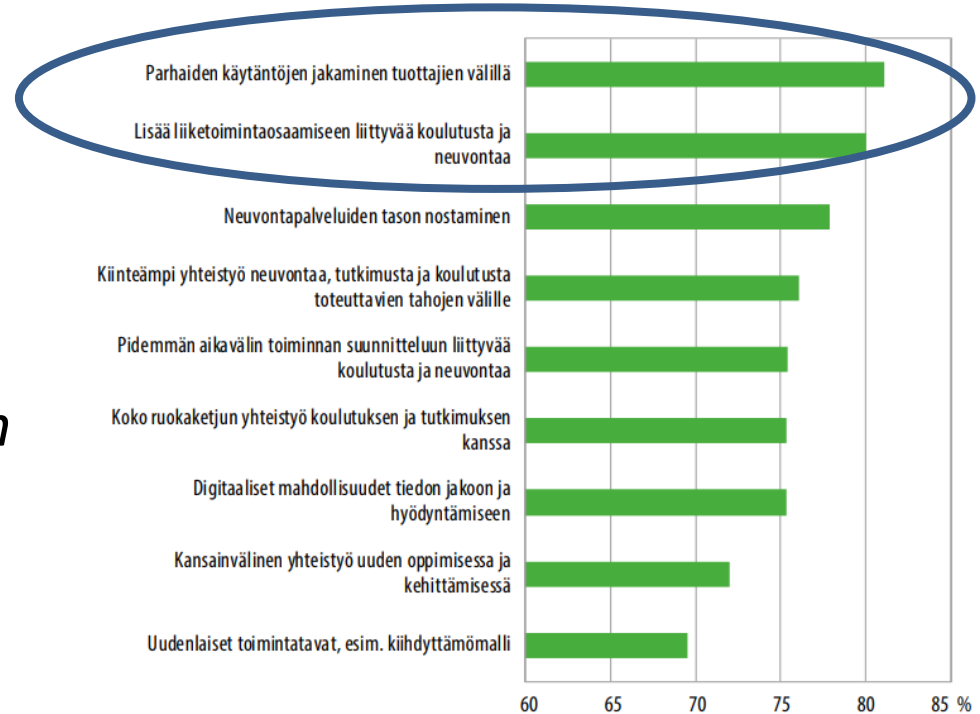
olli.niskanen@luke.fi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Alkusanat

Selvityshenkilö Reijo Karhisen raportista: *”Miten parhaiten hyödynnämme tutkimusta, koulutusta ja neuvontaa ruuantuotannon kannattavuuden parantamiseksi?”*

Selvitysmies Karhisen raportti, s. 76

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161359/MMM_3_2019_Turvallista%20ruokaa%20Suomesta.pdf

11.4.2019

© Luonnonvarakeskus

Alkusanat

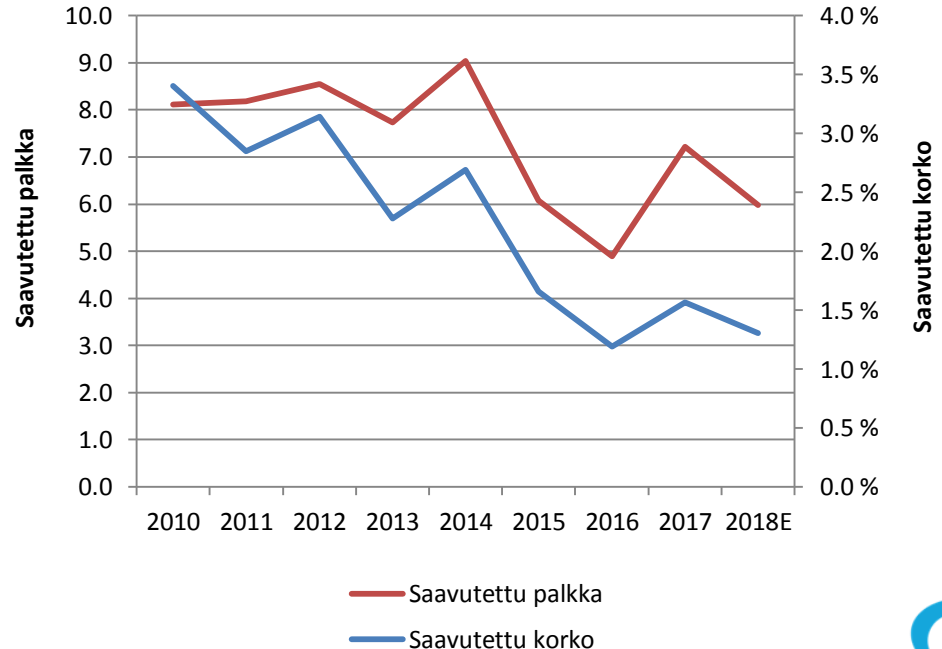
Karhisen raportista toimenpiteitä

- ”Ehdotan, että tuottajajärjestöt, uusiutuva maatalouden neuvontakokonaisuus sekä myös viranomaiset pyrkivät **kaiken asteiseen yhteistyön edistämiseen tilojen välillä.**”
- ”**Tulosjohtaminen** on vakiinnutettava maatilayrittäjyyden perustaksi. Talousosaaminen kunniaan ja **euroista yhteinen kieli**, ulottuen hallintoon ja viranomaisiin saakka.”

Maitosektorin kannattavuuskehitys 2010-2018 keskimäärin

Vuonna 2018:

- Oman työn palkkavaatimuksesta (64 400 euroa) saavutettiin 38 % = (24 472 euroa)
 - Keskimäärin 4090 tuntia = noin 6 euron tuntipalkka
- Oman pääoman korkovaatimuksesta (3,4%, 15 600 euroa) saavutettiin 38 % (5 928 euroa)
 - Keskimäärin oma pääoma 453 800 euroa = 1,31 % toteutunut korko

Kannattavuuskirjanpidon benchmark vuodelta 2017

Hyvät ja heikot –tarkastelu kannattavuuskertoimen perusteella

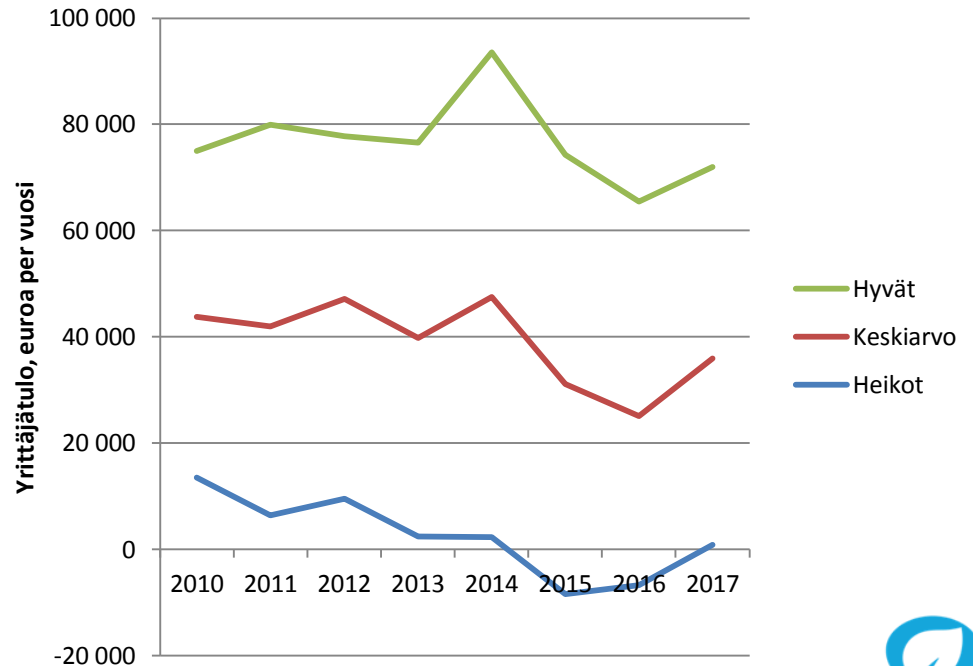

Saavutettu opo-korko, %	0,04 %	1,57 %	3,16 %
Saavutettu tuntipalkka	0,16 euroa	7,22 euroa	14,44 euroa
Keskilehmäluku	41,6	41	44,6
Tiloja edustettuna	1330	6600	1330

Lähde: Luonnonvarakeskus, Taloustohtori (www.luke.fi/taloustohtori)

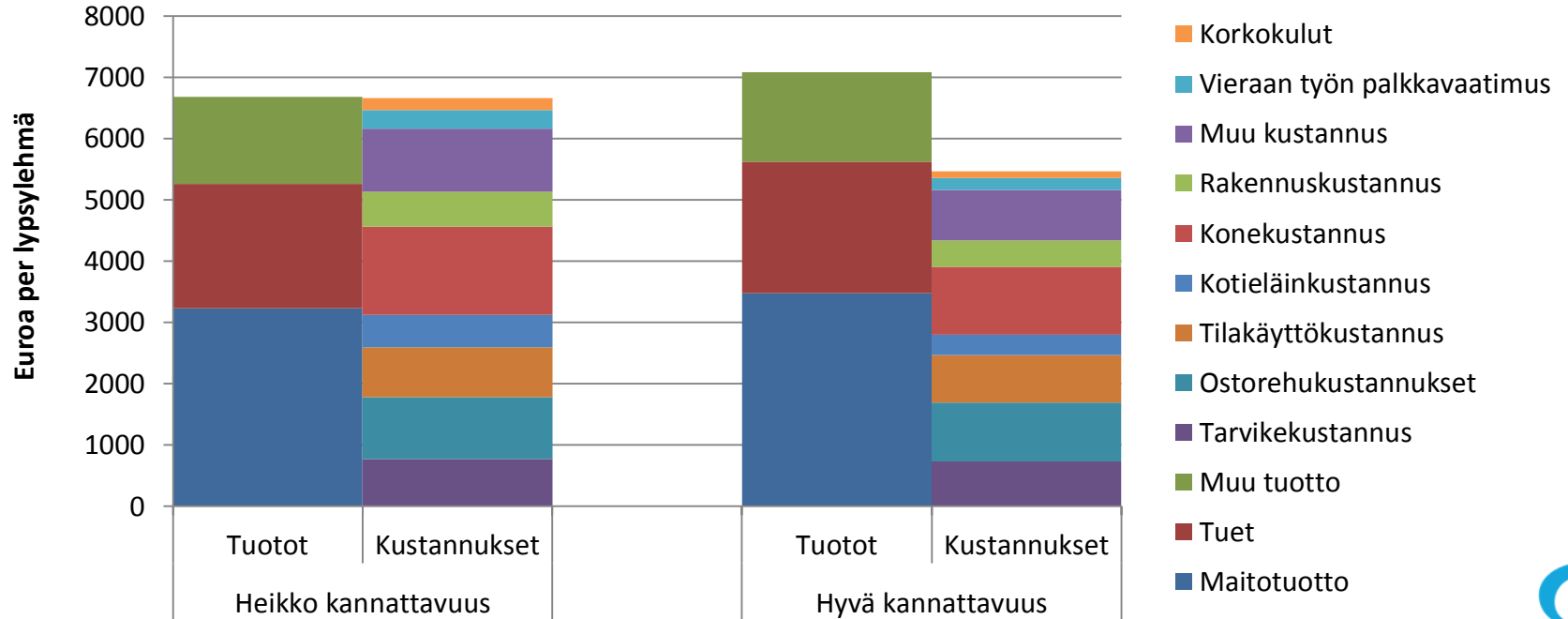
Yrittäjätulo 2017

- Yrittäjän omalle työlle palkaksi ja oman pääoman koroksi alle 40 000 euroa
 - Jopa 1500 maitotilalla palkkaa tai korkoa pääomalle ei jäänyt ollenkaan!
- Jokin tila voi käydä hetkellisesti hyvinkin heikoissa lukemissa esimerkiksi investoinnin vuoksi ja sen jälkeen palautua
 - Ääripäät (10 % jakauman ylä- ja alapäästä) ei mukana tässä
- On kuitenkin selvää, että isolla osalla maitotiloista on ollut ja on edelleen hyvin vaikea taloudellinen tilanne
- Toisaalta osalla tiloista on tehty edelleen varsin hyvää tulosta
- Molemmissa ryhmissä kaiken kokoisia tiloja!

Lähde: Luonnonvarakeskus, Taloustohtori (www.luke.fi/taloustohtori)

Yrittäjätulon muodostuminen 2017, euroa per lehmä

Lähde: Luonnonvarakeskus, Taloustohtori (www.luke.fi/taloustohtori)

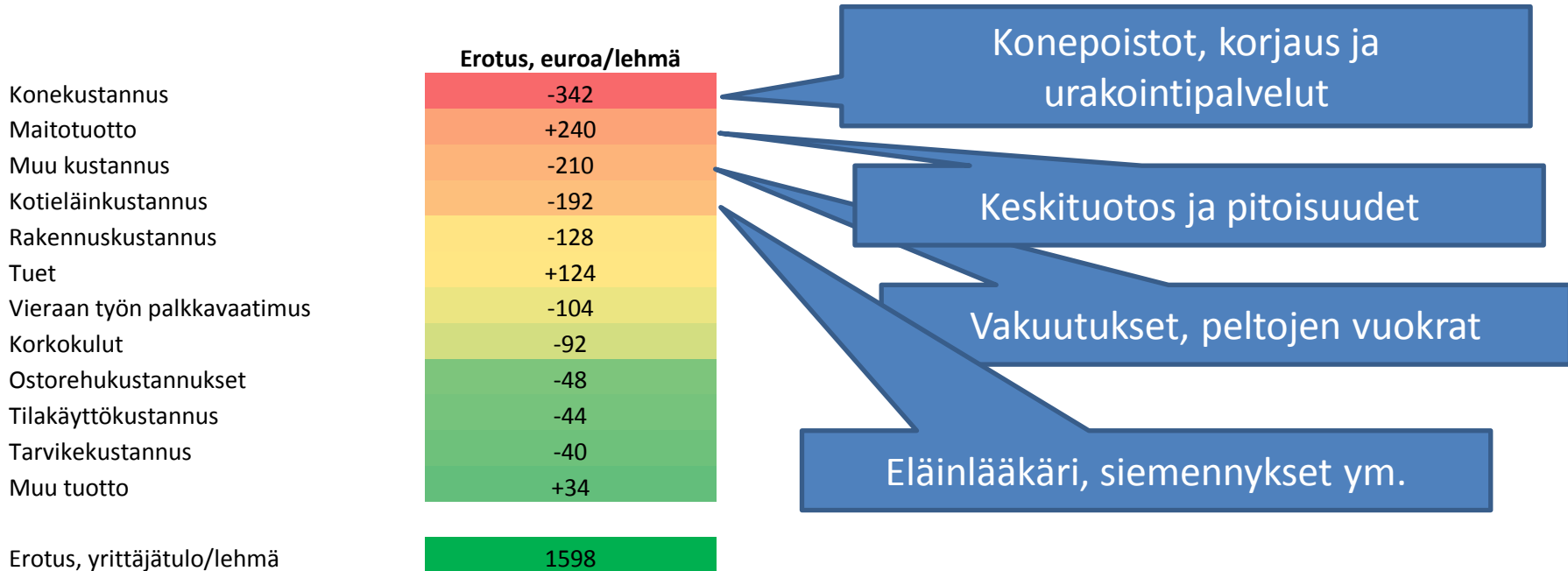
Mistä kustannuserot hyvän ja heikon kannattavuuden ryhmien välillä muodostuvat?

	Erotus, euroa/lehmä		Erotus, snt/litra
Konekustannus	-342	Konekustannus	4,9
Muu kustannus	-210	Muu kustannus	3,1
Kotieläinkustannus	-192	Kotieläinkustannus	2,5
Rakennuskustannus	-128	Rakennuskustannus	1,9
Vieraan työn palkkavaatimus	-104	Vieraan työn palkkavaatimus	1,4
Korkokulut	-92	Ostorehukustannukset	1,3
Ostorehukustannukset	-48	Korkokulut	1,2
Tilakäyttökustannus	-44	Tilakäyttökustannus	1,1
Muu tarvikekustannus	-40	Muu tarvikekustannus	1,1
Erotus tuotantokustannuksessa/lehmä	-858	Erotus tuotantokustannuksessa, snt/litra	18,5

(Konekustannus = konepoistot, korjaus, vuokrat ja urakointipalvelut, kuivaus sekä pienkalusto)

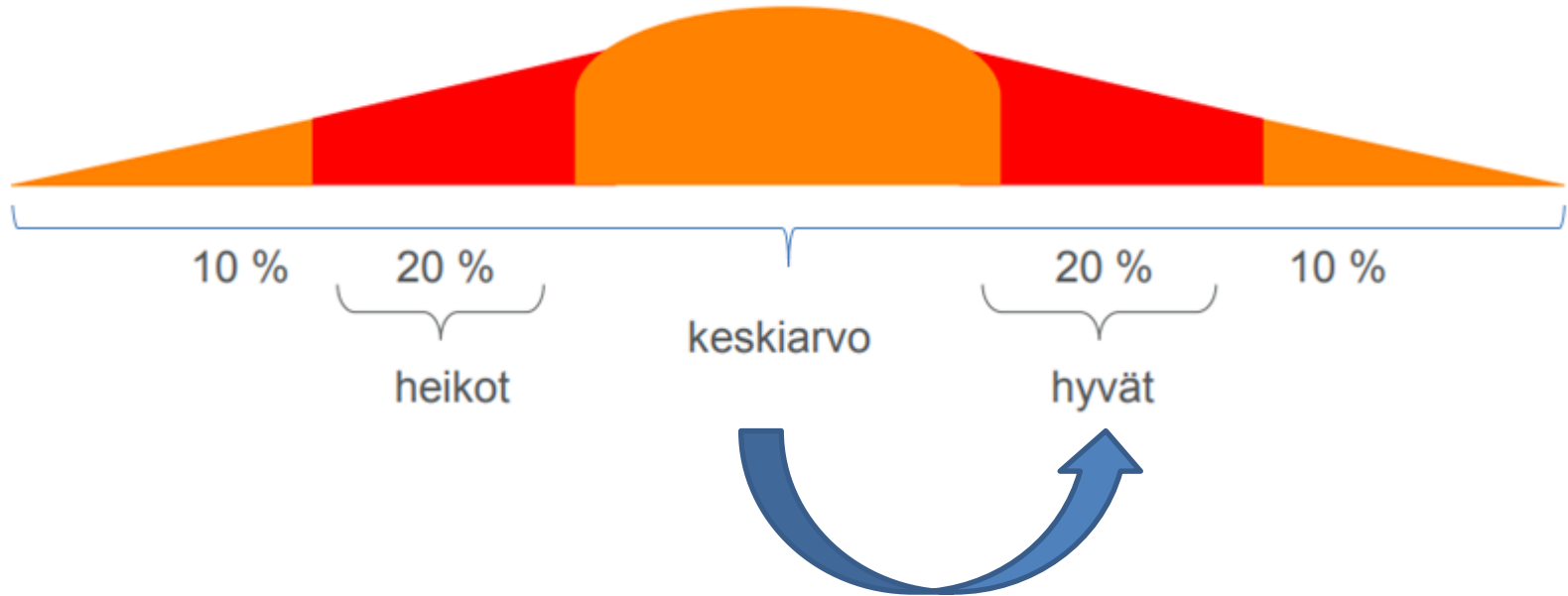
Lähde: Luonnonvarakeskus, Taloustohtori (www.luke.fi/taloustohtori)

Mistä eroavaisuudet hyvän ja heikon kannattavuuden ryhmien välillä muodostuvat yrittäjätulossa?

Lähde: Luonnonvarakeskus, Taloustohtori (www.luke.fi/taloustohtori)

Benchmarkin potentiaali?

- 200 miljoonaa euroa?

Pienryhmistä se lähtee?

	Erotus, euroa/lehmä
Konekustannus	-342
Maitotuotto	+240
Muu kustannus	-210
Kotieläinkustannus	-192
Rakennuskustannus	-128
Tuet	+124
Vieraan työn palkkavaatimus	-104
Korkokulut	-92
Ostorehukustannukset	-48
Tilakäyttökustannus	-44
Tarvikekustannus	-40
Muu tuotto	+34
Erotus, yrittäjätulo/lehmä	1598

Omat kustannukset pitää ensin saada selville

Parannuskohteet rinnakkain ja panostaminen eniten vaikuttaviin

Päätöksenteon tueksi muiden tulokset, tarvittaessa ulkomailta

Etenemisen strategia

Lähde: Luonnonvarakeskus, Taloustohtori (www.luke.fi/taloustohtori)

Euromaito-tilojen hyviä tuloksia: pääoma

Rakennuskustannukset keskimäärin 10 senttiä (4-18 snt) per EKM kilo

- Kärkikolmikolla rakennusten kustannus per tuotettu maitokilo oli ryhmän edullisin
- Rakentamisen ajankohdalla oli selvästi merkitystä; korkean suhdanteen hetkellä rakennetuissa navetoissa oli enemmän pääomaa kiinni kuin muina aikoina rakennetuissa
- Edullisimpiin rakennuskustannuksiin oli päästy vaiheittaisella rakentamisella ja vanhojen tilojen hyödyntämisellä

Konekustannus keskimäärin 14 senttiä (8-19 snt) per EKM kilo

- Erilaisia strategioita omien koneiden ja urakoinnin suhteen
- Molemmilla päästiin edullisiin kustannuksiin
- Tilusrakenne näkyi epäsuorasti tuloksissa
- Yhteiskoneilla iso merkitys

Euromaito-tilojen hyviä tuloksia: työn käyttö

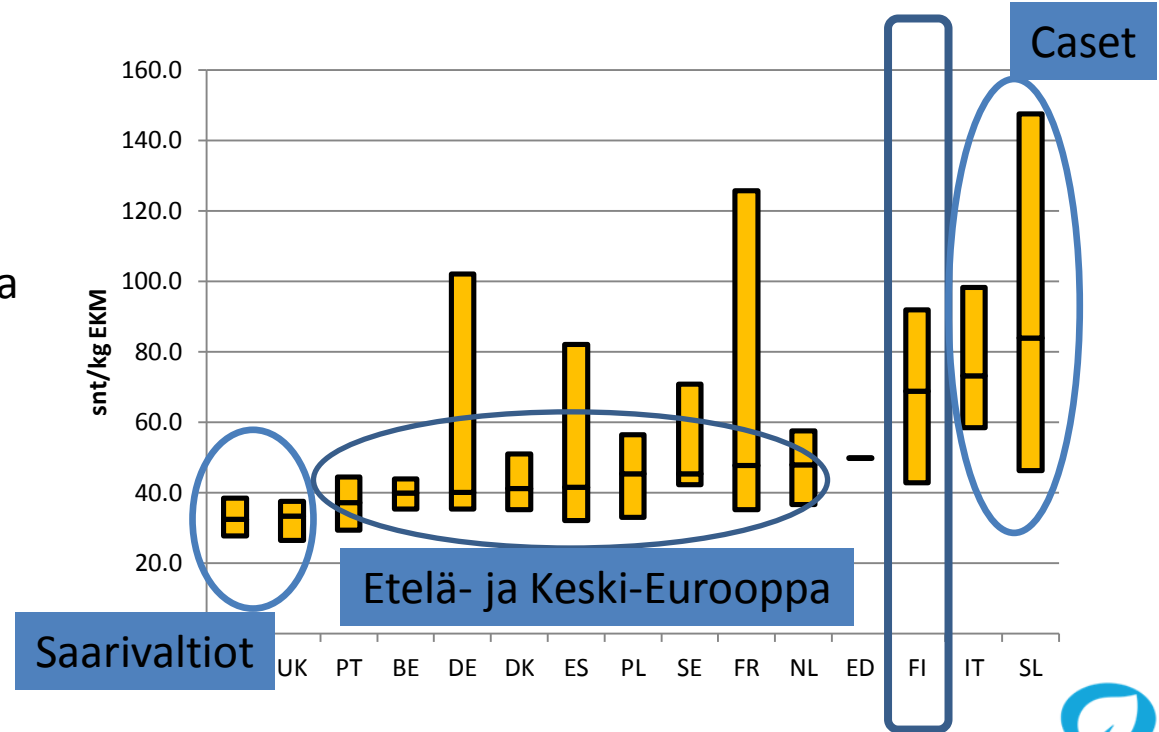
Työn käyttö 100 maitokilon tuottamisen keskimäärin 51 minuuttia (16-80 minuuttia)

- Mittaaminen vaikeaa
- Rehunteon ja koneiden käytön strategialla on oma merkityksensä, mutta päivittäin toistuvissa rutiineissa tehtiin suurimmat erot tilojen välillä
- Työn määrässä tuotosta kohden myös korkean keskituotoksen merkitys korostui

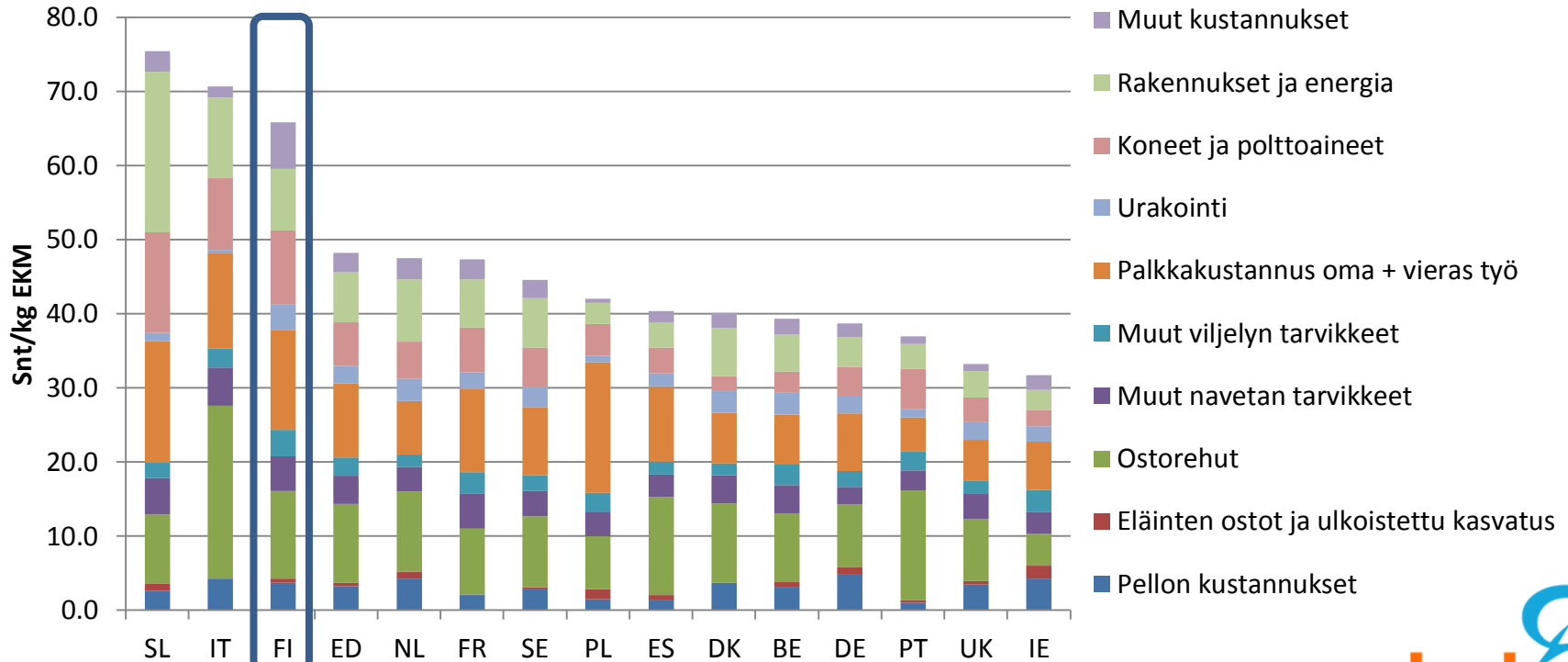
- Vastuualueiden jako
- Rehujen jaon teknologiset ratkaisut
- Terveet eläimet ja panostaminen sorkkaterveyteen
- Teknologiaosaaminen: toimivat koneet ja huolto, myös ennakoiva
- Navettaratkaisut, fyysiset etäisyydet navetassa ja työn suunnittelu

Hajontaa löytyy yhtä lailla myös muualta

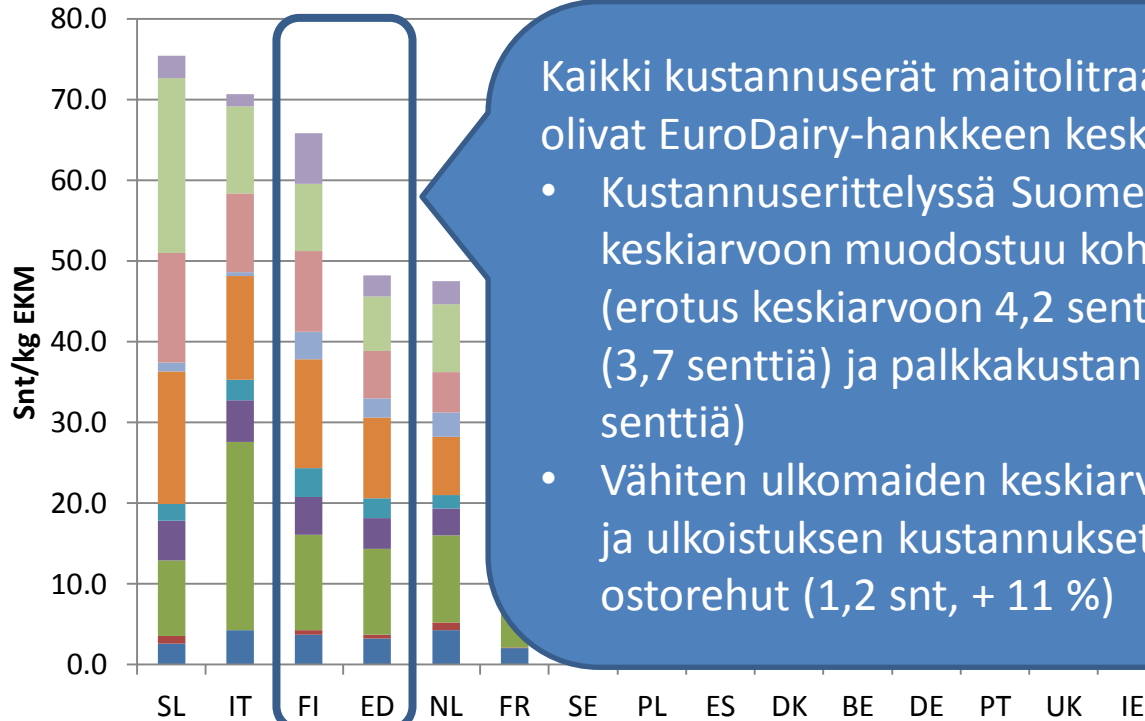
- EuroDairy-hankkeen 122 pilottitilalta oli saatavissa vertailukelpoinen talouslaskelma
- Edustettuna oli 14 eri maata
- Mukana on ollut keskenään hyvin erilaisia tiloja, mikä näkyy esimerkiksi maidon tuotantokustannusten jakauman leveytenä
- (Tulokset eivät ole kansallisesti edustavia)

Tuotantokustannusten erät EuroDairy-hankkeen pilottitiloilla maittain

Tuotantokustannusten erät EuroDairy-hankkeen pilottitiloilla maittain

Kaikki kustannuserät maitolitraa kohden kohdennettuina olivat EuroDairy-hankkeen keskiarvoa korkeampia

- Kustannuserittelyssä Suomen osalta suurin ero ED keskiarvoon muodostuu kohdista Koneet ja polttoaineet (erotus keskiarvoon 4,2 senttiä), muut kustannukset (3,7 senttiä) ja palkkakustannus oma + vieras työ (3,5 senttiä)
- Vähiten ulkomaiden keskiarvosta erosivat eläinten ostot ja ulkoistuksen kustannukset (0,03 snt, + 5 %) ja ostorehut (1,2 snt, + 11 %)

EuroMaito – hankkeen talousosio

- Luonnonoloihin emme voi vaikuttaa – Talousosaamisessa ei ole mitään syytä miksi emme voisi olla Euroopan parhaita!
 - Kustannukset pitää saada selville: alkaen kirjanpidon käytännöistä
 - Tilikarttaan omat tilit kullekin seurattavalle erälle
 - Yhteislaskut eriteltävä kirjanpitoon (lannoitteet, rehut jne.)
 - Kahdenkertainen kirjanpito pitkän aikavälin tavoitteeksi kaikille tiloille
- Jokaisen tilan historia on erilainen. Tilan elinkaari voi olla eri vaiheessa, tilat eivät suoraan vertailukelpoisia
 - Ei poista mittaamisen arvoa
- Parhaimmillaan lukujen kehitystä pystyisi seuraamaan + 5 vuoden aikavälillä
 - Kilpailuttamisesta tässä hetkessä strategiseen pohdintaan (kilpailuttaminen vuosien välillä!)
- Lukujen kaivaminen on hankkeessa ollut kivuliasta
 - Toivottavasti kuitenkin hyödyllistä
- Tarvitaan tuotantotalouden pienryhmiä
 - ProAgria, Valio ja Atria, Maitoyrittäjät, kannattavuuskirjanpito, pienryhmähankkeet...

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme (1010-2019) programme under grant agreement 101034

Kiitos!

Yhteistyössä:

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin